

گرایش‌های محافظه‌کاری: تاثیر ویژگی‌های شخصیتی

محمودرضا رهبر قاضی^{۱*}، ابوالفضل باقری اژیه^۲، سمانه رحمانی^۳

۱. استادیار و عضو هیات علمی گروه علوم سیاسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول)
۲. کارشناس ارشد علوم سیاسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.
۳. کارشناس ارشد علوم سیاسی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

چکیده

مقدمه: به نظر می‌رسد یکی از عوامل مهم تاثیر گذار بر نگرش سیاسی افراد ویژگی‌های شخصیتی است. پژوهش‌های گذشته حاکی از ارتباط معنی‌دار برخی از ابعاد عوامل شخصیتی و نگرش‌های سیاسی و فرهنگی می‌باشد. بنابراین هدف از نگارش این مقاله تاثیر تاثیر ویژگی‌های شخصیتی افراد بر گرایش به محافظه‌کاری در دو حوزه سیاسی و فرهنگی می‌باشد.

روش: جامعه پژوهش حاضر، دانشجویان دانشگاه اصفهان می‌باشد که ۴۲۸ نفر دانشجوی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات، از فرم کوتاه پرسشنامه شخصیتی نو و پرسشنامه محقق ساخته نگرش سیاسی استفاده شده است که اعتبار آن، به روش صوری، و پایایی آن، به کمک آماره آلفای کرونباخ سنجیده شده است.

نتایج: یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که اولاً بین گشودگی به تجربه و گرایش به محافظه‌کاری فرهنگی و سیاسی رابطه معنادار و منفی‌ای وجود دارد. دوم اینکه باوجدان بودن به شکلی معنی‌دار بر گرایش افراد به سمت محافظه‌کاری در دو حوزه فرهنگی و سیاسی تاثیر مثبت می‌گذارد. سرانجام نتایج پژوهش حاکی از آن است که از سه متغیر دیگر موجود در ویژگی‌های شخصیتی تنها روان رنجورخویی است که می‌تواند بر روی گرایش به محافظه‌کاری فرهنگی تاثیر معنی‌دار و مثبتی گذارد.

بحث و نتیجه‌گیری: پژوهش حاضر لزوم توجه به تاثیر ویژگی‌های شخصیتی در گرایش‌های سیاسی و فرهنگی را تاکید می‌کند.

دوفصلنامه علمی - پژوهشی

روانشناسی بالینی و شخصیت

(دانشور رفتار)

دوره ۱۶، شماره ۱، پیاپی ۳۰
بهار و تابستان ۱۳۹۷
صص: ۵۷-۶۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۹/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۴/۱۲

Biannual Journal of

Clinical Psychology & Personality

(Daneshvar-e-Raftar)

Vol. 16, No. 1, Serial 30

Spring & Summer
2018

pp.: 57-69

کلیدواژه‌ها: روان رنجورخویی، مقبولیت، برون‌گرایی، گشودگی به تجربه، باوجدان بودن، محافظه‌کاری.

*Email: m.rahbarghazi@ase.ui.ac.ir

مقدمه

نگرش سیاسی اصطلاحاً به عنوان مجموعه‌ای به هم پیوسته از گرایش‌های سیاسی افراد تعریف می‌شود که رویکرد سیاسی آنها را در طیفی از آزادی‌خواهی تا محافظه‌کاری انعکاس می‌دهد [۱]. در این راستا، محافظه‌کاری همان سنت‌گرایی است و از سنت‌های اجتماعی و ارزش‌های جامعه مثل خویشاوندی، سلسله مراتب، اقتدار و مذهب دفاع می‌کند. محافظه‌کاران خود را هوادار عقل سلیم و واقع‌بینی می‌دانند و با هرگونه طرح و اندیشه خیالی برای ایجاد دگرگونی عمیق در جامعه و سیاست مخالفانند. آن‌ها استدلال‌های خود را بر تجارب تاریخی بنیان می‌نهند و خود را عمل‌گرا یا پراگماتیست می‌نامند. به نظر مانهایم درون مایه اصلی ایدئولوژی محافظه‌کاری ضدیت با مفاهیم بنیادی جامعه مدرن است؛ یعنی مخالفت با فلسفه حقوق طبیعی، قرارداد اجتماعی، حاکمیت مردم، اصالت عقل فردی، آزادی، برابری و مواردی نظیر آن [۲].

به نظر می‌رسد یکی از عوامل مهمی که می‌تواند بر روی گرایش افراد به سمت محافظه‌کاری نقش داشته باشد، ویژگی‌های شخصیتی افراد است [۳]. در این راستا، درحالی که برخی از محققان از قبیل بیکر [۴] استدلال می‌کنند ویژگی‌های شخصیتی به دلیل ناپایداری نگرش‌های سیاسی و اجتماعی نمی‌توانند به راحتی آنها را پیش‌بینی کند اما محققان دیگر از جمله جاست و همکاران [۵] معتقدند که نگرش‌های سیاسی خود موضوعاتی روانشناختی و شخصیتی محسوب می‌شوند و بنابراین این محورها می‌توانند در قالب ویژگی‌های شخصیتی مورد مطالعه قرار گیرند. در این راستا، جاست و همکاران وی [۵] استدلال می‌کنند که اگر الگوهای سیاسی را اموری نسبتاً پایدار و ثابت در نظر بگیریم در آن صورت انتظار می‌رود که در مطالعات گذشته و حال حاضر الگوهای مشابهی در زمینه رابطه ویژگی‌های شخصیتی و نگرش سیاسی وجود داشته باشد.

به نظر می‌رسد مدت زمان زیادی است که اندیشمندان سیاسی و اجتماعی با تقسیم‌بندی جهت‌گیری‌های سیاسی به لیبرالیسم-محافظه‌کار به دنبال تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر روی هر کدام از این ویژگی‌های ایدئولوژیک بوده‌اند که از جمله این اندیشمندان می‌توان به اشخاصی همچون آدورنو و همکاران [۶]، دیرنوز [۷] و مک‌کلاسی [۸] اشاره کرد. در این راستا، به نظر می‌رسد محققان در گذشته در بررسی تفاوت‌های بین افراد محافظه‌کار و لیبرال عمدتاً بر روی

سندروم اقتدارگرایی تمرکز می‌کردند. براون [۹] تحقیقات روانشناسانه اریک جنیش را اولین پژوهش در این زمینه معرفی می‌کند. جنیش [۵] با تمایز بین تیپ‌های جی^۶ و اس^۷ معتقد بود تیپ‌های جی کسانی هستند که عمدتاً در بین افراد نازی دیده می‌شود؛ این گونه افراد معمولاً دارای روحیات خشن، مردانه و مستحکمی هستند که می‌توان بر حمایت آنها تکیه کرد. اما برعکس تیپ‌های اس افرادی هستند که به لحاظ نژادی با قوم‌های دیگر ترکیب پیدا کرده‌اند و افراد یهود، فرانسوی، آسیای شرقی و کمونیست‌ها عمدتاً دارای چنین ویژگی‌هایی هستند. اما آدورنو و همکاران وی [۶] با بررسی نظرات جنیش استدلال می‌کنند که افراد با تیپ جی اشخاصی پرخاشگر، اقتدارطلب و مستعد گرایش‌های فاشیستی هستند به طوری که آنان به عنوان یک تهدید اجتماعی و نه ایده‌آل فرهنگی برای یک جامعه عمل می‌کنند زیرا چنین افرادی دارای ویژگی‌هایی از قبیل تصلب، سنت‌گرایی، نامتساهل و بیگانه‌ترسی هستند که باعث اطاعت محض افراد از اشخاص مقتدر می‌گردند. در حقیقت می‌توان گفت که اعضای مکتب فرانکفورت به شدت تحت تاثیر نظریه مارکس در مورد تاثیرات علایق طبقاتی و شرایط مادی بر ایدئولوژی افراد بودند اما با این حال به نظر می‌رسد آنها به منظور تبیین این تاثیرات به نظریات روانشناختی‌ای احتیاج داشتند که در آن زمان روانشناسی فروید می‌توانست این خلاء را پر نماید. در این راستا، اریک فروم با اخذ و توسعه مفهوم فروید در مورد "ویژگی‌های مقعدی" و تجدید نام آن با عنوان "جهت‌گیری‌های انباشتی" [۸] استدلال می‌کند که محافظه‌کاران بیشتر از اینکه طرفدار ظلم و خشونت باشند منافع اقتصادی خود را پیگیری می‌کنند. به عبارت دیگر، جهت‌گیری‌های این افراد به گونه‌ای است که با پس‌انداز و انباشت بیشتر ثروت احساس امنیت بیشتری خواهند کرد. از سوی دیگر آنان افرادی هستند که هزینه کردن را به عنوان نوعی تهدید ملاحظه می‌کنند. در ادامه فروم جنبه‌های مثبت و منفی این نوع جهت‌گیری‌های انباشتی که عمدتاً در بین افراد محافظه‌کار مشاهده می‌شود برمی‌شمارد. وی ویژگی‌های مثبت چنین افرادی را دقت، احتیاط، عمگرایی، انضباط، روشمندی، وفاداری و پایداری می‌دارند. از سوی دیگر، ویژگی‌های منفی این انسان‌ها از دیدگاه فروم خست، سردی، اضطراب، اجاجت، وسواس و انتقادناپذیری می‌باشد.

⁵ Jaensch

⁶ J

⁷ S

⁸ hoarding orientation

¹ Baker

² Jost et al

³ DiRenzo

⁴ Brown

شرایط نامعلوم و مبهم در جهان اجتماعی باعث تحریک پاسخ‌های ایدئولوژیک محافظه‌کارانه از قبیل سنت‌گرایی، قوم‌گرایی، اقتدارگرایی، نظامی‌گری، تصلب اخلاقی و بنیادگرایی دینی می‌شود.

همچنین بلاک و بلاک^۵ [۱۱] در پژوهش خود نشان می‌دهند که بسیاری از تفاوت‌های شخصیتی بین افراد لیبرال و محافظه‌کار که در دوران بزرگسالی مشخص می‌گردد تقریباً ریشه در دوران کودکی و مدرسه دارد. به همین علت می‌توان در همان دوران نوع جهت‌گیری سیاسی و فرهنگی کودک در آینده را پیش‌بینی کرد. بلاک و بلاک استدلال می‌کنند کودکانی که مخصوصاً در دوره پیش دبستان توسط معلمانشان به عنوان افرادی خوداتکا، انرژیک، اجتماعی و پراکنجه معرفی می‌شدند اشخاصی بودند که بیشتر به سمت گروه‌های لیبرال گرایش پیدا می‌کردند. برعکس کودکانی که در دوران پیش مدرسه دارای ویژگی‌هایی از قبیل سردی، دودلی، ترسو و غیر قابل کنترل بودند عمدتاً به سمت محافظه‌کاری گرایش پیدا می‌کردند. به نظر می‌رسد این نظریه با تئوری‌های بسیاری از اندیشمندان دیگر از قبیل آدورنو، تامکینز، ویلسون و غیره هماهنگ است چرا که بسیاری از این نویسندگان معتقدند که ویژگی‌های بنیادین شخصیتی زیربنای تفاوت‌های ایدئولوژیک بین افراد لیبرال و محافظه‌کار است.

اخیراً گربر و همکاران وی^۶ [۱۴] با بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و نگرش‌های سیاسی استدلال می‌کنند که بین گشودگی و گرایش هرچه بیشتر به سمت کثرت‌گرایی در مسائل اخلاقی و سیاسی رابطه بسیار نزدیکی وجود دارد. در این راستا، نتایج پژوهشگران دیگر از قبیل آلتیمیر^۷ [۱۵]، استانر^۸ [۱۶] سیبلی و دوکیت^۹ [۱۷] نیز نشان می‌دهد که انعطاف‌پذیری و گشودگی به تجربه به شکلی منفی با برخی از مقیاس‌های ایدئولوژیک از قبیل نگرش سیاسی محافظه‌کارانه، اقتدارگرایی و سلطه اجتماعی ارتباط دارد. این نوع رابطه نشان دهنده این حقیقت است که افرادی که انعطاف بیشتری برای بدست آوردن تجارب جدید در زندگی دارند، احتمالاً کمتر سعی می‌کنند تا به شکل متعارف و سنتی رفتار کنند، و این انعطاف‌پذیری در این گونه از افراد به گونه‌ای است که در تمامی حوزه‌های زندگی اشخاص از جمله حوزه‌های سیاسی به وضوح به چشم می‌خورد. همچنین، برخی از محققان دیگر با بررسی ادبیات موجود در زمینه تاثیرات

از سوی دیگر، مکابی^۱ [۱۰] و کارپرارا و همکاران وی^۲ [۱۱] با مقایسه ویژگی‌های شخصیتی افراد محافظه‌کار و لیبرال استدلال می‌کنند افراد لیبرال کسانی هستند که سرزنده‌تر هستند و به پیشرفت، آزاد بودن علاقه زیادی دارند و به دنبال مسائل و موضوعات غیر قابل پیش‌بینی هستند به طوری که ریسک‌پذیری آنان میزان بالاتری دارد. چنین افرادی مخالف خشونت و هر آن چیزی هستند که باعث نابودی زندگی می‌شود، به همین دلیل این گونه افراد از نظم و انضباط ماشینی متنفر هستند. اما در قطب دیگر افرادی قرار دارند که به سمت نوعی از زندگی سرد و ماشینی، و منضبط کشیده می‌شوند. این گونه افراد از هر چیزی که به آزادی و عدم کنترل زندگی ختم شود مشکوک هستند؛ این افراد کسانی هستند که عمدتاً به سمت گروه‌های سیاسی محافظه‌کارانه کشیده می‌شوند. به نظر می‌رسد با استفاده از همین نظریات مکابی بود که تامکینز^۳ [۱۲] تئوری قطب‌بندی‌های ایدئولوژیک را مطرح می‌کند. تامکینز معتقد است که افراد به لحاظ ایدئولوژیک به قطب و محور چپ و راست تقسیم می‌شوند. افرادی که به سمت دیدگاه‌ها و عقاید جناح‌های چپ کشیده می‌شوند عمدتاً کسانی هستند که به شکلی بنیادین ذات انسان‌ها را خوب می‌پندارند و استدلال می‌کنند که هدف جامعه باید پرورش خلاقیت و تجربه انسانی باشد. اما برعکس حامیان جناح‌های راست افرادی هستند که معتقدند انسان ذاتاً موجودی شرور است و کارکرد جامعه باید تنظیم مقررات و محدودیت‌های به منظور جلوگیری از رفتارهای غیرمسئولانه باشد.

ویلسون^۴ [۱۳] با توسعه نظریات روانشناختی نظریه دینامیک‌های محافظه‌کاری را مطرح می‌کند. ویلسون با ادغام تمایزات روانشناختی بین محافظه‌کاران و لیبرال‌ها با پژوهش‌های اولیه موجود در زمینه دگماتیسم و عدم تساهل نظریه خود را مطرح می‌کند. نکته مهم در نظریه ویلسون آن است که افراد محافظه‌کار به لحاظ سیاسی در شرایط نامعلوم تحت تاثیر حساسیت تعمیم‌یافته نسبت به تهدیدها یا اضطراب‌های تجربه شده قرار دارند. ویلسون و همکاران وی استدلال می‌کنند که محافظه‌کاری عمدتاً توسط عواملی از قبیل ویژگی‌های شخصیتی، اضطراب، ناسازگاری‌های انگیزشی و بهره‌هوشی کم و همچنین عوامل محیطی از قبیل اختلاف‌های والدین، بحران هویت و طبقات اجتماعی پایین مشخص می‌شوند. وی استدلال می‌کند منابع تهدید و یا

⁶ Gerber et al

⁷ Altemeyer

⁸ Stenner

⁹ Sibley and Duckitt

¹ Maccoby

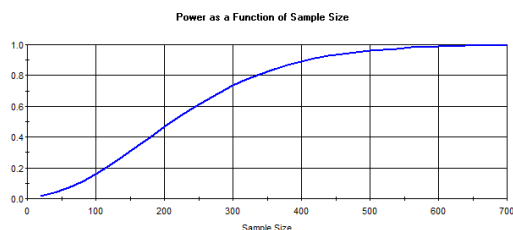
² Caprara et al

³ Tomkins

⁴ Wilson

⁵ Block and Block

ب) نمونه پژوهش: همانطور که شکل ۱ نشان می‌دهد برای تعیین حجم نمونه از نرم افزار «اس. پی. اس. اس.» سمپل پاور^۵ استفاده شد که با حجم اثر ۰/۰۵ و آلفای ۰/۸۰، حجم نمونه ۳۳۵ نفر با توان ۰/۸۰ کافی به نظر می‌رسید. (شکل ۱)

شکل ۱. تعیین حجم نمونه با استفاده از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس. سمپل پاور

ابزارهای پژوهش

در این زمینه از دو ابزار به منظور سنجش متغیرهای پژوهش استفاده شد که عبارتند از:

۱) پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی: کوستا و مک گری در سال ۱۹۸۹ فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی را برای سنجش پنج عامل اصلی شخصیت طراحی کردند. این پرسشنامه دارای ۶۰ ماده است و صرفاً پنج عامل اصلی شخصیت را می‌سنجد، در حالیکه فرم بلند آن علاوه بر پنج عامل، ابعاد سی‌گانه آن را نیز می‌سنجد. روش ساخته شدن این مقیاس به این صورت بود که با استفاده از روش تحلیل عوامل ۱۲ پرسشی را که بر روی هر پنج عامل بیشترین ضریب بار را داشتند، انتخاب شدند. همبستگی بین فرم کوتاه و فرم بلند از ۰/۷۵ برای باوجدان بودن تا ۰/۸۹ برای روان آزاده‌گرایی متغیر بود. اعتبار بازآزمایی در دامنه‌های بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ قرار داشت. همچنین همسانی درونی زیرمقیاسها در نمونه مورد مطالعه از ۰/۷۴ تا ۰/۸۹ متغیر بود [۲۲]. فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی شخصیتی نئو به بسیاری از زبان‌های دنیا ترجمه و اعتباریابی شده است و در ایران نیز می‌توان به پژوهش روشن چسلی و همکاران [۲۳] اشاره کرد. در بررسی روشن چسلی و همکاران، که علاوه بر محاسبه آلفای کرونباخ به واریس ضرایب بازآزمایی^۶ پنج عامل نیز پرداخته‌اند، نتایج نشان دادند که هر ۵ عامل ضرایب بازآزمایی معناداری دارند. پاسخهای پرسشنامه به صورت لیکرت ۵ درجه‌ای (از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق) است.

۲) پرسشنامه محافظ کاری: ابزار دیگر مورد استفاده

عوامل شخصیتی بر روی نگرش سیاسی شهروندان استدلال می‌کنند، در حالی که گشودگی به دنیای پیرامون با لیبرالیسم و چپ‌گرایی ارتباط زیادی دارد، ولی وظیفه‌شناسی باعث تقویت گرایش‌های محافظه‌کارانه در افراد می‌شود.

البته به نظر می‌رسد نظریات موجود در زمینه تبیین رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و نگرش‌های سیاسی-فرهنگی نظریاتی چندلایه هستند. به همین دلیل برخی از محققان دیگر از قبیل جاست^۱ [۵] و کریمبولو و لئون^۲ [۱۸] استدلال می‌کنند که اگرچه وظیفه‌شناسی دارای اهمیت کمتری در مقایسه با انعطاف‌پذیری می‌باشد، اما این متغیر نیز می‌تواند تا حدودی تغییرات محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی را تبیین نماید. در این راستا، همچنین برخی از پژوهشگران دیگر از قبیل کارنی و همکاران^۳ [۱۹] پیشنهاد می‌دهند که محافظه‌کاری می‌تواند با سطوح بالای اضطراب و روان رنجورخویی ارتباط داشته باشد. اما به نظر می‌رسد که بسیاری از تحقیقات از جمله پژوهش‌های فروم [۲۰] و آلفورد و هیبینگ^۴ [۲۱] ارتباط بین عدم ثبات عاطفی و محافظه‌کاری را رد می‌کنند.

با وجود آنچه گفته شد و یافته‌های مطالعات پیشین مبنی بر بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی و محافظه‌کاری روشن نیست که آیا این روابط قابل تعمیم به افراد ایرانی است یا خیر؟ در این راستا، هدف از انجام این پژوهش بررسی تاثیر پنج بعد ویژگی‌های شخصیتی یعنی وظیفه‌شناسی، انعطاف‌پذیری، مقبولیت، برون‌گرایی و ثبات عاطفی بر گرایش به محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی می‌باشد. بنابراین، پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این سوال است که آیا بین ویژگی‌های شخصیتی افراد با گرایش به محافظه‌کاری ارتباطی وجود دارد؟

روش

نوع پژوهش

پژوهش حاضر از نظر کنترل شرایط پژوهش، یک بررسی پیمایشی است. از نظر هدف، یک بررسی بنیادین است. و از نظر روش یک بررسی همبستگی است.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: جامعه آماری مورد پژوهش کل دانشجویان دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۴-۱۳۹۵ بود.

⁵ Sample power sample power

⁶ Coefficient of test-retest

¹ Jost

² Chirumbolo and Leone

³ Carney et al.

⁴ Alford and Hibbing

میانگین و انحراف معیار خرده مقیاسهای ویژگی‌های شخصیتی به تفکیک در جدول ۱ ارائه شده است. برای مقایسه بهتر وضعیت ویژگی‌های شخصیتی شهروندان تمامی نمرات در دامنه ۱ تا ۵ محاسبه شدند. میانگین نمره متغیرهای ویژگی‌های شخصیتی محاسبه شده برای تمامی افراد شرکت کننده در این پژوهش بین ۲/۹۱ تا ۳/۹۵ بود. حال اگر نمره متوسط برای هر کدام از ویژگی‌های شخصیتی را ۳ و نمره بالا برای مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی را ۵ در نظر بگیریم می‌توان گفت به غیر از مولفه روان آزاده خوئی و گشودگی میزان تمام دیگر ابعاد ویژگی‌های شخصیتی شرکت کنندگان این پژوهش بالاتر از متوسط بوده است. در رابطه با ابعاد مختلف ویژگی‌های شخصیتی بعد روان آزاده خوئی با میانگین ۲/۹۱، کمترین میانگین را به خود اختصاص داده اند. این امر نشان می‌دهد که نمرات نمونه آماری در روان آزاده خوئی نسبتاً پایین است و آنها دارای مقداری ثبات عاطفی بوده و معمولاً آرام، معتدل و راحت هستند و قادرند که با موقعیت‌های فشارزا بدون آشفتگی یا هیاهو روبه‌رو شوند. از سوی دیگر بالاترین میانگین بعد باوجدان بودن با میانگین ۳/۹۵ می‌باشد. این امر نشان می‌دهد که افراد مورد مطالعه باوجدان، هدفمند، بااراده و مصمم می‌باشند و بر موفقیت در موقعیت‌های مختلف زیاد اهمیت قائل می‌شوند.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار زیر مقیاسهای ویژگی‌های شخصیتی

انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	تعداد
۰/۷۲	۲/۹۱	۵/۰۰	۱/۰۰	۴۰۵
۰/۵۷	۳/۶۲	۵/۰۰	۲/۰۰	۴۰۹
۰/۵۶	۲/۹۲	۴/۶۷	۱/۱۷	۴۰۱
۰/۵۹	۳/۶۳	۵/۰۰	۱/۶۷	۴۰۷
۰/۶۸	۳/۹۵	۵/۰۰	۲/۰۰	۴۱۳

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار زیر مقیاسهای محافظه‌کاری

انحراف استاندارد	میانگین	حداکثر	حداقل	تعداد
۱/۲۲	۳/۷۷	۶/۰۰	۱/۰۰	۳۸۲
۱/۰۶	۳/۱۴	۶/۰۰	۱/۰۰	۳۹۰

همچنین میانگین و انحراف معیار ابعاد محافظه‌کاری نیز به تفکیک در جدول ۲ ارائه شده است. برای مقایسه بهتر وضعیت محافظه‌کاری در بین پاسخگویان تمامی نمرات در محدوده ۱ تا ۶ محاسبه شدند. میانگین نمره متغیر محافظه‌کاری سیاسی محاسبه شده برای تمامی افراد شرکت

در این پژوهش پرسش نامه محافظه‌کاری بود. این پرسشنامه شامل سوالاتی در مورد دو نوع محافظه‌کاری اجتماعی و سیاسی بود. برای تعیین روایی و اعتبار صوری ابزار تحقیق ابتدا پرسش‌های متعددی به وسیله ۳ نفر متشکل از استادان علوم سیاسی و اجتماعی (با مرتبه علمی حداقل استادیار) طرح، و پس از بحث و بررسی تعداد ۱۳ سوال انتخاب گردید و بعد از ویرایش لازم و به منظور اطمینان بیشتر روی یک گروه ۴۰ نفری (۲۰ نفر دانشجوی پسر و ۲۰ دانشجوی دختر) به صورت آزمایشی اجرا شد. ضرایب پایایی این مقیاس به روش آلفای کرونباخ برای محافظه‌کاری سیاسی (۶ سوال) و محافظه‌کاری فرهنگی (۷ سوال) به ترتیب برابر ۰/۷۲ و ۰/۶۹ و برای کل پرسشنامه ۰/۷۰ به دست آمد. این مقیاس ابزاری برای سنجش میزان محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی افراد است که نمره گذاری هر سوال بر روی یک پیوستار از ۱ (کاملاً مخالفم) تا ۶ (کاملاً موافقم) می‌باشد.

شیوه انجام پژوهش

در این راستا برای افزایش توان آزمون، تعداد ۴۳۰ پرسشنامه در بین دانشجویان دانشگاه اصفهان به شیوه نمونه گیری خوشه‌ای پخش شد که به دلیل زایل شدن پاره‌ای از پرسش‌نامه‌ها هنگام گردآوری داده‌ها و عدم امکان استفاده از آنها، ۴۲۸ پرسش‌نامه مورد تجربه و تحلیل قرار گرفته است. در این راستا، هر دانشکده به عنوان یک خوشه و در دانشکده، هر کلاس به عنوان یک خوشه در نظر گرفته شد. میانگین و انحراف استاندارد سن پاسخگویان به ترتیب ۲۳/۵۹ و ۳/۷۶ به دست آمد که ۴۷/۵ درصد آنان پسر و ۵۲/۵ درصد آنان دختر بودند. همچنین ۴۳/۵ درصد پاسخگویان در مقطع کارشناسی، ۴۰/۶ درصد آنان در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۵/۹ درصد در مقطع دکتری تحصیل می‌کردند.

شیوه تحلیل داده‌ها

برای تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از آمار توصیفی برای به دست آوردن شاخص‌های توصیفی، از آزمون رگرسیون چندمتغیره به منظور بررسی فرضیات پژوهش در محیط نرم افزار اس. پی. اس. استفاده شده است.

نتایج

در این قسمت به تحلیل و آزمون داده‌های پژوهش پرداخته شده است. ابتدا آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته ارائه شده و سپس نتایج آزمون رگرسیون چندگانه متغیرهای مورد نظر پژوهش و ارتباط بین متغیرها آمده است.

اما تاثیر باوجدان بودن بر روی محافظه‌کاری سیاسی مثبت می‌باشد.

به عبارت دیگر، مقدار ضریب بتا (۰/۱۴) نشان می‌دهد که به هر میزان مقدار و اهمیت باوجدان بودن در افراد افزایش می‌یابد گرایش آنها به گروه‌های محافظه‌کاری سیاسی بیشتر می‌شود. از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد زمانی که اهمیت گشودگی برای افراد بیشتر می‌شود جهت گیری‌های سیاسی آنان به سمت محافظه‌کاری سیاسی کاهش یافته و به سمت گروه‌های سیاسی دموکراتیک تر حرکت می‌کنند. همچنین، یافته‌های این تحقیق نشان داد که متغیرهای دیگر ویژگی‌های شخصیتی تاثیر معنی‌داری بر گرایش افراد به محافظه‌کاری سیاسی نداشته است.

بررسی تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر محافظه‌کاری فرهنگی:

جدول ۵. میزان واریانس محافظه‌کاری فرهنگی بر حسب ویژگی‌های شخصیتی

همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل یافته	F	سطح معنی‌داری
۰/۲۴	۰/۰۵	۰/۰۴	۳/۸۴	۰/۰۰

جدول ۵ به دنبال بررسی میزان تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر روی محافظه‌کاری فرهنگی در بین افراد مورد بررسی می‌باشد. هدف این جدول بررسی واریانس کلی تبیین شده توسط مدل ویژگی‌های شخصیتی است. همانطور که نتایج نشان می‌دهد ویژگی‌های شخصیتی حدود ۵٪ واریانس نگرش محافظه‌کاری فرهنگی را تبیین می‌کند. همچنین سطح معنی‌داری به دست آمده برای مقدار F نشان می‌دهد ضرایب در سطح $p < ۰/۰۵$ معنی دار است. به عبارت دیگر مدل مورد بررسی این پژوهش که از ۵ ویژگی شخصیتی افراد تشکیل یافته است مدل خوبی برای تبیین محافظه‌کاری فرهنگی می‌باشد.

جدول ۶. ضرایب رگرسیون به ازای رگرسیون هر بعد از ویژگی‌های شخصیتی بر محافظه‌کاری فرهنگی

سطح معنی‌داری	T	ضرایب استاندارد	
		ضرایب غیراستاندارد	خطای استاندارد
۰/۰۱	۲/۴۸	۰/۸۶	۲/۱۵
۰/۰۴	۲/۰۴	۰/۱۰	۰/۲۱
۰/۵۸	۰/۵۴	۰/۱۳	۰/۰۷
۰/۰۵	-۱/۹۶	-۰/۱۱	-۰/۲۴
۰/۵۹	۰/۵۳	۰/۱۳	۰/۰۷
۰/۰۱	۲/۵۰	-۰/۱۷	۰/۳۰

کننده در این پژوهش ۳/۱۴ بود. از سوی دیگر، یافته‌ها در مورد نگرش محافظه‌کاری فرهنگی با میانگین ۳/۷۷ نشان می‌دهد که افراد مورد بررسی در حوزه‌های فرهنگی و دینی تاحدودی محافظه‌کار هستند و گرایش کمتری به پلورالیسم و کثرت‌گرایی در این عرصه‌ها دارند.

بررسی تاثیر مولفه‌های ویژگی‌های شخصیتی بر محافظه‌کاری سیاسی:

جدول ۳. میزان واریانس محافظه‌کاری سیاسی بر حسب ویژگی‌های شخصیتی

همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل یافته	F	سطح معنی‌داری
۰/۲۱	۰/۰۴	۰/۰۳	۳/۰۰	۰/۰۱

جدول ۳ به دنبال بررسی میزان تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر روی محافظه‌کاری سیاسی در بین افراد مورد بررسی می‌باشد. هدف این جدول بررسی واریانس کلی تبیین شده توسط مدل ویژگی‌های شخصیتی است. همانطور که نتایج نشان می‌دهد ویژگی‌های شخصیتی حدود ۴٪ واریانس نگرش محافظه‌کاری سیاسی را تبیین می‌کند. همچنین سطح معنی‌داری به دست آمده برای مقدار F نشان می‌دهد ضرایب در سطح $p < ۰/۰۵$ معنی دار است. به عبارت دیگر مدل مورد بررسی این پژوهش که از ۵ ویژگی شخصیتی افراد تشکیل یافته است مدل خوبی برای تبیین محافظه‌کاری سیاسی می‌باشد.

جدول ۴. ضرایب رگرسیون به ازای رگرسیون هر بعد از ویژگی‌های شخصیتی بر محافظه‌کاری سیاسی

سطح معنی‌داری	T	ضرایب استاندارد	
		ضرایب غیراستاندارد	خطای استاندارد
۰/۰۰	۴/۷۴	۰/۷۴	۳/۵۴
۰/۴۹	-۰/۶۸	-۰/۰۴	-۰/۰۶
۰/۴۷	-۰/۷۰	-۰/۰۴	-۰/۰۸
۰/۰۱	-۲/۶۰	-۰/۱۴	-۰/۲۸
۰/۹۸	-۰/۰۲	-۰/۰۰	-۰/۰۰
۰/۰۲	۲/۱۹	۰/۱۴	۰/۲۳

جدول ۴ معادله رگرسیون رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی با محافظه‌کاری سیاسی را به تصویر می‌کشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که دو متغیر گشودگی و باوجدان بودن بر روی محافظه‌کاری سیاسی تاثیر معنی‌دار داشته‌اند. جهت آماره t نشان دهنده این امر است. درحالی‌که گشودگی تاثیر منفی بر روی گرایش افراد به محافظه‌کاری سیاسی می‌گذارد

اهمیت انعطاف‌پذیری برای افراد بیشتر می‌شود جهت‌گیری‌های فرهنگی آنان به سمت سنت‌گرایی فرهنگی کاهش یافته و به سمت کثرت‌گرایی و پلورالیسم در حوزه‌های فرهنگی حرکت می‌کنند و خصیلتی دموکراتیک‌تر در این زمینه پیدا می‌کنند.

مک‌کر و کاستا [۲۴] افراد انعطاف‌پذیر را افرادی می‌دانند که دارای روحیه و امیدواری بالا هستند و خلاقانه در فعالیت‌های مختلف شرکت می‌کنند. آنها مخصوصاً طبیعت، ادبیات و هنر را دوست دارند و واکنش‌های عاطفی و هیجانی بالایی دارند. آنها برخی اوقات از فعالیت‌های جدید و متفاوت استقبال می‌کنند و تنوع برای آنها اهمیت بالایی دارد. آنها به چالش‌های فکری و ایده‌های غیر عادی و چشم‌اندازهای جدید علاقه زیادی دارند. البته این مساله بدان معنی هم نیست که آنها همواره در صدد پذیرش عقاید جدید هستند. اما افراد محافظه‌کار در مقایسه با افراد آزادی‌خواه افراد بسته‌تری هستند. تجارب جدید چندان برای آنها جذاب نیست و احساس راحتی بیشتری با تجارب قدیمی خود دارند. آنها تمایل دارند رفتار متعارف‌تری داشته باشند و دیدگاه خود را حفظ کنند. علاوه بر این در برخورد با تجارب، تازه‌های آشناتر را ترجیح می‌دهند؛ بطوری که در انتخاب یک موضوع، موضوعی را که آشنایی بیشتری با آن احساس می‌کنند، بدون در نظر گرفتن سایر عوامل با احتمال بیشتری انتخاب کنند. این افراد با اینکه حیطة محدودتری را برای فعالیت انتخاب می‌کنند، اما ثبات بیشتری در علاقه به حیطة فعالیت خود نشان می‌دهند. همچنین محافظه‌کاران مایل به حفظ وضعیت اجتماعی و سیاسی هستند. تغییرات جدید در این افراد، تا زمانی که به این تغییرات جدید خوگیری پیدا کنند، کمی تنش و ناراحتی ایجاد می‌کند. بنابراین به نظر می‌رسد نباید گرایش این گونه افراد به دیدگاه‌های سیاسی دموکراسی و چپ‌گرا و تمایل افراد غیر منعطف به گروه‌های سیاسی و فرهنگی محافظه‌کار، راست و سنت‌گرا چندان تعجب‌آور باشد. حال نتیجه این پژوهش در این قسمت با نظریات موجود در این زمینه کاملاً هماهنگ و همسو می‌باشد و نظریه گربر و همکاران وی [۱۴] در مورد تاثیر تغییرات در انعطاف‌پذیری به عنوان یک متغیر مهم روانشناختی بر نوع قطب‌بندی‌های سیاسی مورد تایید قرار می‌گیرد.

در این راستا، بسیاری از مطالعات از جمله پژوهش ویلسون و پترسون^۱ [۲۵] نشان می‌دهند که لیبرالیسم و محافظه‌کاری نه یک پدیده سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بلکه امری روانشناختی است. درحقیقت بسیاری از تحقیقات حاکی از آن است که محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی با محافظه

جدول ۶ معادله رگرسیون رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی با محافظه‌کاری فرهنگی را به تصویر می‌کشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که سه متغیر گشودگی، روان آزوده خوئی و باوجدان‌بودن بر روی محافظه‌کاری فرهنگی تاثیر معنی‌دار داشته‌اند. جهت آماره t نشان دهنده این امر است که درحالیکه گشودگی به تجربه تاثیر منفی بر روی گرایش افراد به محافظه‌کاری فرهنگی می‌گذارد اما تاثیر باوجدان‌بودن بر روی محافظه‌کاری فرهنگی مثبت می‌باشد. به عبارت دیگر، ضرایب بتا نشان می‌دهد که به هر میزان مقدار و اهمیت باوجدان‌بودن و روان آزوده خوئی در افراد افزایش می‌یابد گرایش آنها به گروه‌های محافظه‌کاری فرهنگی بیشتر می‌شود. از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد زمانی که اهمیت گشودگی برای افراد بیشتر می‌شود جهت‌گیری‌های فرهنگی آنان به سمت سنت‌گرایی فرهنگی کاهش یافته و به سمت آزادی‌خواهی در حوزه‌های فرهنگی حرکت می‌کنند. همچنین، یافته‌های این تحقیق نشان داد که متغیرهای دیگر ویژگی‌های شخصیتی تاثیر معنی‌داری بر گرایش افراد به محافظه‌کاری فرهنگی نداشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که قبلاً اشاره شده بود این پژوهش سعی داشت تا به دو سوال اصلی پاسخ دهد؛ اولاً آیا ویژگی‌های شخصیتی می‌تواند بر روی محافظه‌کاری سیاسی تاثیر گذارد؛ و دوم اینکه آیا همین ویژگی‌های شخصیتی بر گرایش افراد بر محافظه‌کاری فرهنگی تاثیر می‌گذارد یا نه. در این راستا، نتایج پژوهش نشان داد که ویژگی‌های شخصیتی به عنوان متغیر پیش بین پژوهش تاثیر معناداری بر روی محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی می‌گذارد، به گونه‌ای که ویژگی‌های شخصیتی حدود ۴ درصد از محافظه‌کاری سیاسی و ۵ درصد از محافظه‌کاری فرهنگی را پیش بینی می‌کند (جداول ۳ و ۵).

همسو با ادبیات پژوهش از جمله نظرات آلتمیر [۱۵]، استانر [۱۶] سیبلی و دوکیت [۱۷]، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که انعطاف‌پذیری ارتباط نزدیک و البته منفی با ایدئولوژی محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی دارد که نشان دهنده تاثیر منفی و معکوس بعد انعطاف‌پذیری بر محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی می‌باشد. بر اساس نتایج بدست آمده می‌توان گفت زمانی که اهمیت انعطاف‌پذیری برای افراد بیشتر می‌شود جهت‌گیری‌های سیاسی آنان به سمت محافظه‌کاری سیاسی کاهش یافته و به سمت گروه‌های سیاسی دموکراتیک‌تر حرکت می‌کنند. همچنین زمانی که

¹ Wilson and Patterson

افراد به محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی بدون توجه به پیوندهای حزبی امری کاملاً طبیعی به نظر می‌رسد.

همچنین نتایج پژوهش همسو با یافته‌های کارنی و همکاران [۱۹] نشان داد که بعد روان رنجورخویی رابطه معناداری با محافظه‌کاری فرهنگی دارد، اما ارتباط معناداری بین روان رنجورخویی و محافظه‌کاری سیاسی مشاهده نشد. به نظر می‌رسد یکی از علل این امر تفاوت تأثیرات تهدیدهای بیرونی و درونی برای افراد باشد. در این راستا اونریت و همکاران وی^۲ [۲۷] استدلال می‌کنند که افراد محافظه‌کار به لحاظ سیاسی برخلاف محافظه‌کاران فرهنگی بر تهدیدهای بیرونی (از قبیل تهدیدها، هرج و مرج‌ها و و خطرات موجود در جامعه) بیشتر از تهدیدهای درونی (از قبیل تهدیدهای روانی ادراک شده توسط فرد در زندگی شخصی خود) حساسیت دارند و این امر باعث می‌شود تا درحالی‌که روان رنجورخویی بر روی محافظه‌کاری فرهنگی تأثیر مثبتی گذارد اما با محافظه‌کاری سیاسی رابطه‌ای نداشته باشد. با توجه به نتایج می‌توان گفت به هر میزان روان رنجورخویی در افراد افزایش می‌یابد گرایش آنها صرفاً به گروه‌های محافظه‌کاری فرهنگی بیشتر می‌شود. نتایج پژوهش و پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که میزان روان رنجورخویی در میان محافظه‌کاران فرهنگی بیشتر از افراد آزادی‌خواه می‌باشد. در نتیجه می‌توان استدلال کرد که محافظه‌کاران در مقایسه با لیبرال‌ها اضطراب، افسردگی، احساس گناه، شرم و استرس بیشتری دارند. چنین اشخاصی بیشتر نگران رویدادهای نامطلوب و منفی در آینده هستند و درباره خود و دیگران دیدگاهی منفی و بدبینانه دارند. فرد محافظه‌کار به دلیل بالاتر بودن میزان روان رنجورخویی در مقایسه با فرد آزادی‌خواه نمی‌خواهد با ترس‌ها و هراس‌هایش روبرو شود. بنابراین سعی می‌کند از آنها دوری کند، آنها را انکار کند و به ترس‌هایش جامه عقلانی ببوشاند و یا از جلوی آنها بگریزد. همچنین گرایش افراد محافظه‌کار به واقعیت کمتر از آزادی‌خواهان است. در نتیجه این افراد بدون توجه به واقعیات تنها بر خواسته‌هایشان تکیه می‌کنند. وضعیتی را که مطابق خواسته‌هایشان نباشد انکار می‌کنند. افراد محافظه‌کار بیشتر از آزادی‌خواهان به افراد دیگر وابسته هستند. این افراد در مقایسه با آزادی‌خواهان از تلاش واقعی بیم دارند و می‌خواهند به کمک افراد دیگر به موفقیت دست یابند.

آنها چنین فکر می‌کنند که احساس خطری در انتظارشان است و یا برای بدور ماندن از چنین احساس‌هایی از رفتن به موقعیت‌های جدید و نو پرهیز می‌کنند. علاوه بر یافته‌های فوق، یافته‌های تحلیل رگرسیون

کاری روانشناختی در ارتباط است. حال پژوهش حاضر همسو با تحقیقات گذشته نشان داد که افرادی که دارای نگرش‌های سیاسی و فرهنگی محافظه‌کارانه‌ای هستند دارای ویژگی‌هایی فراسوی ایدئولوژی محافظه‌کارانه از قبیل رفتارهای متصلبانه، سنت‌گرایی اجتماعی و پیروی از اخلاقیات و آداب و رسوم سنتی هستند. همه این متغیرها مفاهیمی مرتبط با انعطاف‌پذیری هستند. اگر انعطاف‌پذیری در قالب نیاز برای خلاقیت، تنوع و پیچیدگی تعریف می‌شود انعطاف‌ناپذیری از طریق مفاهیمی همچون آشنایی، سادگی، انسداد و منفعت‌گرایی تعریف می‌شود. بنابراین این یک امر طبیعی است که افراد غیر انعطاف‌پذیر به دنبال خطوط تمایزی تند و مشخص بین اشخاص درون‌گروه و برون‌گروه هستند و این امر باعث گرایش آنان به سمت جمع‌گرایی و گروه‌گرایی می‌شود؛ ویژگی‌هایی که با گرایش‌های محافظه‌کارانه ارتباط تنگاتنگی دارد.

یافته دیگر این پژوهش آن است که وظیفه‌شناسی ارتباط مستقیم و مثبتی با محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی دارد، که نشان دهنده تأثیر مثبت بعد وظیفه‌شناسی بر محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی می‌باشد. با توجه به نتایج بدست آمده همسو با نظرات جاست [۵] و کریمولو و لئونه [۱۸] می‌توان گفت به هر میزان مقدار و اهمیت وظیفه‌شناسی در افراد افزایش می‌یابد گرایش آنها به گروه‌های محافظه‌کاری سیاسی و فرهنگی بیشتر می‌شود. وظیفه‌شناسی توسط مورای و کلوچن^۱ [۲۶] در قالب ویژگی‌هایی از قبیل قدرت، اصالت و مسئولیت‌پذیری تعریف می‌شود. بنابراین می‌توان گفت که افراد وظیفه‌شناس در مقایسه با افراد دیگر فعالیت بیشتری دارند و شیفته کار و تلاش است. آنها به درست انجام دادن کارها توجه زیادی دارند و به شدت پایبند وجدان است و به ارزش‌ها و اصول اخلاقی در مقایسه با دیگران بهاء بیشتری می‌دهند. از نظر آنها همه چیز باید درست و کامل انجام شود و می‌خواهند همه کارها بدون کمترین لغزش و به مطلوب ترین شکل صورت گیرد. این افراد به نقطه نظرهای خود پایبندند و در معرض ناملایمات مصمم‌تر می‌شوند. با توجه به اینکه وظیفه‌شناس‌ها به نظم و ترتیب و جزئیات امر توجه زیادی دارند بنابراین می‌توان گفت که آنها سازمان‌دهندگان خوبی هستند. از دیگر ویژگی‌های افراد وظیفه‌شناس می‌توان به محتاط بودن و صرفه‌جو بودن آنها اشاره کرد. وظیفه‌شناس‌ها صرفه‌جو هستند و از دور انداختن اشیاء، پدیده‌ها و حتی تفکراتی که در گذشته یا حال برایشان فایده‌ای داشته است و یا احتمالاً خواهد داشت خودداری می‌کنند. حال با توجه به اینکه افراد وظیفه‌شناس به نظم، قانون، اقتدار و احترام به سنت توجه زیادی دارند بنابراین گرایش این گونه

² Onraet, and et. al

¹ Murray and Kluchhohn

- 14- Gerber, A. S., Huber, G. A., Doherty, D., & Dowling, C. M. (2010). Personality and the Strength and Direction of Partisan Attachments. Yale University. Typescript.
- 15- Altemeyer, B. (1998). The other "authoritarian personality". *Advances in experimental social psychology*, 30, pp. 47-92..
- 16- Stenner, K. (2005). *The authoritarian dynamic*. Cambridge University Press.
- 17- Sibley, C. G., & Duckitt, J. (2008). Personality and prejudice: A meta-analysis and theoretical review. *Personality and Social Psychology Review*, 12(3), pp. 248-279.
- 18- Chirumbolo, A., & Leone, L. (2010). Personality and politics: The role of the HEXACO model of personality in predicting ideology and voting. *Personality and Individual Differences*, 49(1), pp. 43-48.
- 19- Carney, D. R., Jost, J. T., Gosling, S. D., & Potter, J. (2008). The secret lives of liberals and conservatives: Personality profiles, interaction styles, and the things they leave behind. *Political Psychology*, 29(6), pp. 807-840.
- 20- Fromm, E. (1994). *Escape from freedom*. Macmillan.
- 21- Alford, J. R., & Hibbing, J. R. (2007). Personal, interpersonal, and political temperaments. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 614(1), pp. 196-212.
- ۲۲- انیسی، ج.، مجدیان، م.، جوشن‌لو، م.، و گوهری-کامل، ز. (۱۳۹۰). بررسی اعتبار و روایی فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی نئو در دانشجویان. *مجله علوم رفتاری*، شماره ۵، صص ۳۵۵-۳۵۱
- ۲۳- روشن چسلی، رسول؛ شعیری، محمدرضا؛ عطری فرد، مهدیه؛ نیکخواه، اکبر؛ قائم مقامی، بهاره؛ رحیمی راد، اکرم. (۱۳۸۵). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی « پرسشنامه شخصیتی ۵ عاملی نئو»، *روان‌شناسی بالینی و شخصیت* (دانشور رفتار سابق)، سال سیزدهم، شماره ۱۶، صص ۳۶-۲۷.
- 24- McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., Ostendorf, F., Angleitner, A., Hřebíčková, M., Avia, M. D. & Saunders, P. R. (2000). Nature over nurture: temperament, personality, and life span development. *Journal of personality and social psychology*, 78(1), pp. 173-186
- 25- Wilson, G. D., & Patterson, J. R. (1968). A new measure of conservatism. *British Journal of Clinical Psychology*, 7(4), pp. 264-269.
- 26- Kluckhohn, C. E., Murray, H. A., & Schneider, D.

نشان داد ارتباط بین محافظه‌کاری سیاسی با ابعاد روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی و مقبولیت معناداری نمی‌باشد. همچنین نتایج نشان داد که محافظه‌کاری فرهنگی با دو بعد برون‌گرایی و مقبولیت ارتباط معناداری ندارد.

منابع

- 1- Block, J., & Block, J. H. (2006). Nursery school personality and political orientation two decades later. *Journal of Research in Personality*, 40(5), pp. 734-749.
- ۲- بشیریه، حسین (۱۳۷۶). تاریخ اندیشه‌ها و جنبش‌های سیاسی در سده بیستم محافظه‌کاری در قرن بیستم، اطلاعات سیاسی-اقتصادی، شماره ۱۱۵ و ۱۱۶، صص. ۴۱-۳۲.
- 3- Wang, C. H. (2016). Personality traits, political attitudes and vote choice: Evidence from the United States. *Electoral Studies*, 44, pp. 26-34.
- 4- Baker, W. E. (2005). *America's crisis of values: Reality and perception*. Princeton University Press.
- 5- Jost, J. T., West, T. V., & Gosling, S. D. (2009). Personality and ideology as determinants of candidate preferences and "Obama conversion" in the 2008 US presidential election. *Du Bois Review: Social Science Research on Race*, 6(01), pp. 103-124.
- 6- Adorno, T. W. (1950). *The authoritarian personality*, New York, Harper & Brothers.
- 7- Di Renzo, G. (1974). *Personality and politics*. New York: Doubleday.
- 8- McClosky, H. (1958). Conservatism and personality. *American Political Science Review*, 52(01), pp. 27-45.
- 9- Brown, R. (1965). *Social psychology*. New York: Free Press.
- 10- Maccoby, M. (1970). *Polling emotional attitudes in relation to political choices*. Unpublished manuscript cited in Bem.
- 11- Caprara, G. V., Schwartz, S., Capanna, C., Vecchione, M., & Barbaranelli, C. (2006). Personality and politics: Values, traits, and political choice. *Political psychology*, 27(1), pp. 1-28.
- 12- Tomkins, S. (1963). *Left and right: A basic dimension of ideology and personality*.
- 13- Wilson, G. D. (1973). *The psychology of conservatism*. London: Academic Press.

M. (1953). Personality in nature, society, and culture.

27- Onraet, E., Van Hiel, A., Dhont, K., & Pattyn, S. (2013). Internal and External Threat in Relationship with Right- Wing Attitudes. *Journal of Personality*, 81(3), pp. 233-248.

نمره گذاری ویژگی‌های شخصیتی

شماره	N					شماره	E					شماره	O					شماره	A					شماره	C				
	۱	۲	۳	۴	۵		۱	۲	۳	۴	۵		۱	۲	۳	۴	۵		۱	۲	۳	۴	۵		۱	۲	۳	۴	۵
۱	۴	۳	۲	۱	۰	۲	۰	۱	۲	۳	۴	۳	۴	۳	۲	۱	۰	۴	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۰	۱	۲	۳	۴
۶	۰	۱	۲	۳	۴	۷	۰	۱	۲	۳	۴	۸	۴	۳	۲	۱	۰	۹	۴	۳	۲	۱	۰	۱۰	۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۰	۱	۲	۳	۴	۱۲	۴	۳	۲	۱	۰	۱۳	۰	۱	۲	۳	۴	۱۴	۴	۳	۲	۱	۰	۱۵	۴	۳	۲	۱	۰
۱۶	۰	۱	۲	۳	۴	۱۷	۰	۱	۲	۳	۴	۱۸	۴	۳	۲	۱	۰	۱۹	۰	۱	۲	۳	۴	۲۰	۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۰	۱	۲	۳	۴	۲۲	۰	۱	۲	۳	۴	۲۳	۴	۳	۲	۱	۰	۲۴	۴	۳	۲	۱	۰	۲۵	۰	۱	۲	۳	۴
۲۶	۰	۱	۲	۳	۴	۲۷	۴	۳	۲	۱	۰	۲۸	۰	۱	۲	۳	۴	۲۹	۴	۳	۲	۱	۰	۳۰	۴	۳	۲	۱	۰
۳۱	۰	۱	۲	۳	۴	۳۲	۰	۱	۲	۳	۴	۳۳	۴	۳	۲	۱	۰	۳۴	۰	۱	۲	۳	۴	۳۵	۰	۱	۲	۳	۴
۳۶	۰	۱	۲	۳	۴	۳۷	۰	۱	۲	۳	۴	۳۸	۴	۳	۲	۱	۰	۳۹	۴	۳	۲	۱	۰	۴۰	۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۰	۱	۲	۳	۴	۴۲	۴	۳	۲	۱	۰	۴۳	۰	۱	۲	۳	۴	۴۴	۴	۳	۲	۱	۰	۴۵	۴	۳	۲	۱	۰
۴۶	۴	۳	۲	۱	۰	۴۷	۰	۱	۲	۳	۴	۴۸	۴	۳	۲	۱	۰	۴۹	۰	۱	۲	۳	۴	۵۰	۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۰	۱	۲	۳	۴	۵۲	۰	۱	۲	۳	۴	۵۳	۰	۱	۲	۳	۴	۵۴	۴	۳	۲	۱	۰	۵۵	۴	۳	۲	۱	۰
۵۶	۰	۱	۲	۳	۴	۵۷	۴	۳	۲	۱	۰	۵۸	۰	۱	۲	۳	۴	۵۹	۰	۱	۲	۳	۴	۶۰	۰	۱	۲	۳	۴

پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی

کاملاً موافقم	مواقفم	نظری ندارم	مخالفم	کاملاً مخالفم	
					لطفاً به تمام سوالها پاسخ دهید و وقت خود را روی سوال خاصی تلف نکنید. در این پرسشنامه پاسخ صحیح و غلط وجود ندارد بلکه پاسخ شما به هر سوال باید نماینده اولین عکس العمل شما در برابر سوال باشد.
					۱- من اصولاً شخص نگرانی نیستم.
					۲- دوست دارم همیشه افراد زیادی دور و برم باشند.
					۳- دوست ندارم وقتم را با خیال پردازی تلف کنم.
					۴- سعی میکنم در مقابل همه مودب باشم.
					۵- وسایل متعلق به خود را تمیز و مرتب نگاه می دارم.
					۶- اغلب خود را کمتر از دیگران حس می کنم.
					۷- زود به خنده می افتم.
					۸- هنگامی که راه درست، کاری را پیدا کنم، آن روش را همیشه در آن مورد تکرار می کنم.
					۹- اغلب با فامیل و همکارانم بگو مگو دارم.
					۱۰- به خوبی می توانم کارهایم را طوری تنظیم کنم که درست سر زمان تعیین شده انجام شوند.
					۱۱- هنگامی که تحت فشارهای روحی زیادی هستم، گاه احساس می کنم دارم خرد می شوم.
					۱۲- خودم را فرد خیلی سر حال و سر زنده ای نمی دانم.
					۱۳- نقش های موجود در پدیده های هنری و طبیعت مرا میبھوت می کند.
					۱۴- بعضی مردم فکر می کنند که من نشخصی خود خواه و خود محورم.
					۱۵- فرد خیلی مرتب و منظمی نیستم.
					۱۶- به ندرت احساس تنهایی و غم می کنم.
					۱۷- واقعا از صحبت کردن با دیگران لذت می برم.
					۱۸- فکر می کنم گوش دادن دانشجویان به مطالب متناقض فقط به سردرگمی و گمراهی آن ها منجر خواهد شد.
					۱۹- همکاری را بر رقابت با دیگران ترجیح می دهم.
					۲۰- سعی می کنم همه کارهایم را با احساس مسولیت انجام دهم.
					۲۱- اغلب احساس عصبی بودن و تنش می کنم.
					۲۲- همیشه برای کار آماده ام.
					۲۳- شعر تقریباً اثری بر من ندارد.
					۲۴- نسبت به قصد و نیت دیگران حساس مشکوک هستم.
					۲۵- دارای هدف روشنی هستم و برای رسیدن به آن طبق برنامه کار میکنم.
					۲۶- گاهی کاملاً احساس بی ارزشی می کنم.

					۲۷- غالباً ترجیح می‌دهم کارها را به تنهایی انجام دهم.
					۲۸- اغلب غذاهای جدید و خارجی را امتحان می‌کنم.
					۲۹- معتقدم اگر به مردم اجازه دهید، اکثر آن‌ها از شما سوء استفاده می‌کنند.
					۳۰- قبل از شروع هر کاری وقت زیادی را تلف می‌کنم.
					۳۱- به ندرت احساس اضطراب یا ترس می‌کنم.
					۳۲- اغلب احساس می‌کنم سرشار از انرژی هستم.
					۳۳- به ندرت به احساسات و عواطفی که محیط‌های متفاوت به وجود می‌آورند توجه می‌کنم.
					۳۴- اغلب آشنایانم مرا دوست دارند.
					۳۵- برای رسیدن به اهدافم شدیداً تلاش می‌کنم.
					۳۶- اغلب از طرز برخورد دیگران با خودم عصبانی می‌شوم.
					۳۷- فردی خوشحال و بشاش و دارای روحیه خوبی هستم.
					۳۸- معتقدم که هنگام تصمیم‌گیری درباره مسائل اخلاقی باید از مراجع مذهبی پیروی کنیم.
					۳۹- برخی فکر می‌کنند که من فردی سرد و حسابگر هستم.
					۴۰- وقتی قول یا تعهدی می‌دهم، همواره می‌توانم برای عمل به آن روی من حساب کرد.
					۴۱- غالباً وقتی کارها پیش نمی‌روند، دلسرد شده و از کار صرف نظر می‌کنم.
					۴۲- شخص با نشاط و خوش بینی نیستم.
					۴۳- بعضی اوقات وقتی شعری را می‌خوانم یا یک کار هنری را تماشا می‌کنم، یک احساس لرزش و یک تکان هیجانی را حس می‌کنم.
					۴۴- در روش‌هایم سرسخت و بی‌انعطاف هستم.
					۴۵- گاهی آن‌طور که باید و شاید قابل اعتماد و اتکاء نیستم.
					۴۶- به ندرت غمگین و افسرده می‌شوم.
					۴۷- زندگی و رویدادهای آن برایم سریع می‌گذرند.
					۳۳- به ندرت به احساسات و عواطفی که محیط‌های متفاوت به وجود می‌آورند توجه می‌کنم.
					۳۴- اغلب آشنایانم مرا دوست دارند.
					۳۵- برای رسیدن به اهدافم شدیداً تلاش می‌کنم.
					۳۶- اغلب از طرز برخورد دیگران با خودم عصبانی می‌شوم.
					۳۷- فردی خوشحال و بشاش و دارای روحیه خوبی هستم.
					۳۸- معتقدم که هنگام تصمیم‌گیری درباره مسائل اخلاقی باید از مراجع مذهبی پیروی کنیم.
					۳۹- برخی فکر می‌کنند که من فردی سرد و حسابگر هستم.
					۴۰- وقتی قول یا تعهدی می‌دهم، همواره می‌توانم برای عمل به آن روی من حساب کرد.
					۴۱- غالباً وقتی کارها پیش نمی‌روند، دلسرد شده و از کار صرف نظر می‌کنم.
					۴۲- شخص با نشاط و خوش بینی نیستم.
					۴۳- بعضی اوقات وقتی شعری را می‌خوانم یا یک کار هنری را تماشا می‌کنم، یک احساس لرزش و یک تکان هیجانی را حس می‌کنم.
					۴۴- در روش‌هایم سرسخت و بی‌انعطاف هستم.
					۴۵- گاهی آن‌طور که باید و شاید قابل اعتماد و اتکاء نیستم.
					۴۶- به ندرت غمگین و افسرده می‌شوم.
					۴۷- زندگی و رویدادهای آن برایم سریع می‌گذرند.
					۴۸- علاقه‌ای به تأمل و تفکر جدی درباره سرنوشت و ماهیت جهان یا انسان ندارم.
					۴۹- عموماً سعی می‌کنم شخصی با ملاحظه و منطقی باشم.
					۵۰- فرد مولدی هستم که همیشه کارهایم را به اتمام می‌رسانم.
					۵۱- اغلب احساس درماندگی می‌کنم و دنبال کسی می‌گردم که مشکلاتم را برطرف کند.
					۵۲- شخص بسیار فعالی هستم.
					۵۳- من کنجکاو فکری فراوانی دارم.
					۵۴- اگر کسی را دوست نداشته باشم، می‌گذارم متوجه این احساسم بشود.
					۵۵- فکر نمی‌کنم که هیچ وقت بتوانم فردی منطقی بشوم.
					۵۶- گاهی آنچنان خجالت زده شده‌ام که فقط می‌خواستم خود را پنهان کنم.
					۵۷- ترجیح می‌دهم که برای خودم کار کنم تا راهبر دیگران باشم.
					۵۸- اغلب از کلنجار رفتن با نظریه‌ها یا مفاهیم انتزاعی لذت می‌برم.
					۵۹- اگر لازم باشد می‌توانم برای رسیدن به اهدافم دیگران را به طور ماهرانه‌ای به کار بگیرم.
					۶۰- تلاش می‌کنم هر کاری را به نحو ماهرانه‌ای انجام دهم.

محافظه‌کاری فرهنگی (پاسخ‌ها از به شدت مخالفم تا به شدت موافقم است)

کاملاً موافقم	موافقم	ناحدودی موافقم	ناحدودی مخالفم	مخالفم	کاملاً مخالفم	
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۱. بچه‌های باید از همان دوران کودکی آموزش‌های دینی را فراگیرند
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۲. جوانان باید احترام زیادی به ارزش‌ها و آداب و رسوم سنتی قائل شوند
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۳. باید با خرید و فروش مشروبات الکلی برخورد شدیدی صورت گیرد
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۶۴. به نظر من رابطه نزدیک دختران و پسران مجرد ایرادی ندارد
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۵. باید با نفوذ ارزش‌های غربی در کشور مقابله کرد
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۶. میهن‌دوستی یکی از ارزش‌های مهمی است که باید در جامعه ترویج شود
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۷. ازدواج سنتی آن گونه که در گذشته وجود داشت، در مقایسه با ازدواج‌های نوین، بهتر است

محافظه‌کاری سیاسی

کاملاً موافقم	موافقم	ناحدودی موافقم	ناحدودی مخالفم	مخالفم	کاملاً مخالفم	
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۸. از قانون باید اطاعت کرد، هر چند آن قانون اشتباه باشد
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۹. به نظرم اعدام مجرمین ایرادی ندارد
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷۰. به نظرم مردم باید بتوانند از طریق referendum قوانین کشور را تغییر دهند.
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷۱. به نظرم، گسترش احزاب و تعدد گروه‌های سیاسی در کشور باعث توسعه سیاسی می‌شود.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۷۲. به منظور حفظ نظم و ثبات سیاسی کشور، سانسور کردن رسانه‌ها ایرادی ندارد.
۶	۵	۴	۳	۲	۱	۷۳. تفسیر قوانین باید توسط روحانیون صورت گیرد

